Ч. 82 (13.031). Львів, патниця 15. квітня 1932. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 14·00 „
Піврічно 28·00 „
Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Безробіття.

Безробіття — це один з головних проявів сучасної господарської кризи. Його розвиток припадає саме на 1931 р., його кінець буде кінцем кризи. Цікаво приглянутися цьому явищу на основі чисел, які за 1931 р. приносить саме фахова економічна преса („Пшеглйонд Господарчи“).

Найсильніше відчуває безробіття Німеччина, де число безробітних переступило 5 міліонів осіб. Ось відповідні цифри:

	число безробітн. у тисячах:	у відн. до всіх робітн. °/₀ безробітних	°/₀ частинно безробітних
січень 1931	4.887	34.2°/₀	19.2°/₀
грудень 1931	5.668	42.2°/₀	22.2°/₀

Однак уже в січні 1932 р. скількість безробітних переступила 6 міл. осіб. З них тільки 4.7 міліонів осіб діставали допомоги, які винесли у 1931 р. коло 3 міліярди марок. Що такий тягар є під силу Німеччині — ясно. Тому теж і безробіття у цій країні має далеко більше значіння і впливає сильніше на всю економічну політику держави.

Другою по черзі европейською державою з перманентним безробіттям є Англія. За 1931 рік ситуація тут була така:

	у тисячах: цілковито безробітних	частинно безробітних
січень 1931	2.044	618
грудень 1931	2.263	408

З того видно, що тут безробіття майже однакове, бо хоч число цілковито безробітних збільшилося, то на такуж скількість зменшилося число частинно безробітних. Поправа, про яку багато писали у звязку з відступленням Англії від паритету золота, не прийшла, і кількість безробітних далі приблизно така сама.

Найменші клопоти має Італія, де безробіття зростає так:

	безробітних у тисячах:
січень 1931	722
грудень 1931	982

Одначе вже в січні 1932 р. число безробітних виносило 1.051 тисяч, що в порівнанні з 1929 р. дає майже трикратне побільшення. Надзвичайно важко відбивається тут здержання еміґрації до чужих країв.

Некраще представляється справа в трьох інших державах, а саме:

	січень 1931	грудень 1931
Австрія (около)	400.000	430.000
Чехословаччина	313.000	485.000
Польща	340.050	312.000

Фактично в усіх трьох згаданих краях безробіття більше, бо Австрія подає тільки тих безробітних, що дістають допомоги, а дві інші держави тільки тих, що є зареєстровані в урядах посередництва праці. Ситуація в усіх цих державах у 1932 р. погіршилася.

Не минуло безробіття і найкраще ситуованих країв, де воно дальше зростає ось як:

	безробітних у тисячах січень 1931	грудень 1931
Бельгія	200,9	293,5
Франція	44,7	177,3
Голяндія	146,4	246,0

Треба зазначити, що французькі дані недокладні, а дійсно у Франції є тепер з горою 1 міл. осіб без праці, не враховуючи сюди чужинців, а коло 2 міл. осіб працює лише один-два дні в тиждень.

Скандинавські краї виказують безробіття теж у зростаючому темпі:

	безробітних у тисячах січень 1931	грудень 1931
Норвеґія	22,6	34,8
Швеція	75,5	106,6
Данія	71,0	91,2

Ці дані є теж неповні, бо обіймають тільки тих робітників, що зорганізовані в профсоюзах.

В інших европейських краях справа безробітних виглядає так:

	безробітних у тисячах кінець 1930	кінець 1931
Румунія	36,2	49,4
Мадярщина	25,6	32,1
Ірляндія	26,2	30,9
Данціґ	24,4	32,9
Лотва	10,2	21,9
Фінляндія	9,3	16,1
Естонія	6,1	9,1

Позаевропейські держави терплять неменше від безробіття, а видно це з отсих даних:

	безробітних у тисячах
Зединені Держави П. А.	8.000
Японія	400
Австралія	118
Нова Зеляндія	46
Канада	35

Безробіття в поодиноких краях представляють найкраще дані, скільки на 1.000 мешканців припадає безробітних. Ці дані на 1931 р. такі:

	на 1.000 мешканців було безробітних
Німеччина	91,4
Англія	56,7
Австрія	50,0
Голяндія	36,0
Чехословаччина	33,5
Данія	27,0
Франція	24,6
Італія	24,2
Швеція	17,5
Бельгія	16,9
Норвеґія	13,2
Польща	10,0

Ці дані є, очевидно, тільки для загальної орієнтації, бо там, де край більше хліборобський і де менше фабричних робітників, то навіть невелике число безробітних на 1.000 мешканців може творити великий відсоток усіх робітників взагалі.

Замітне, що тільки в СРСР — безробіття у нашому розумінні нема. Притягнення до роботи всіх, що можуть працювати, знесення свобідного вибору праці і зниження життєвого рівня робітника до мінімум — отсе причини, чому безробіття у нашому розумінні там нема. Та є і там маса безробітних, т. зв. „лишенців“, тобто людей, викинених поза межі радянської суспільности і для яких ніякого заробітку в цілому СРСР нема, але про скількість тих „лишенців“ даних нема.

Наведені тут дані ілюструють, як страшно розвинулося безробіття, якого кінця покищо невідно. *(Хр.)*

—o—

У боротьбі за права рідної мови.

Чи правні особи мають право вживати в судах української мови?

Одним з етапів у боротьбі за права української мови в судах було оспорене питання, чи по думці т. зв. мовного закону з 31. липня 1924 (Нр. 78, поз. 757) мають право також **особи правні** вживати української мови в судах і прокураторських урядах.

Названий мовний закон дає деякі права українській мові в судах, хоча дуже скупі, — а до того його постанови стилізовані неясно і тому виходять дивні інтерпретації, які щодо давніших законів нікому не приходили на думку.

Зокрема той закон каже, що окремішні мовні управнення мають **польські громадяни „руської“, себто української національности**, — а що громадянином з природи річи може бути тільки особа фізична, то можна викладати, що приписи покликаного закону не відносяться до осіб правних, отже не дають їм того мовного права, щоби писати до судів і говорити до них українською мовою... До такого висліду доходиться інтерпретацією у вужчому значінні, коли льоґіку життя і права переважує тенденція не допускати до вживання української мови в судах.

І дійсно, до такої постанови дійшов Апеляційний Суд у Львові, Цивільний Виділ, дня 28. травня 1931, (ч. Вс. І. 556), який без розправи над самим предметом — відкинув апеляцію гр.-кат. церкви в Жужелі, заступленої адвокатом д-ром Іваном Волошином у Львові, — і засудив її на заплату позиваючій стороні, рим.-кат. костелові в Белзі, коштів апеляційного процесу. А така справа для нас болюча не тільки з огляду на нехтування наших національних прав, але також в самому предметі, бо Апеляційний Суд не хоче вирішувати справи предметово і відкидаючи апеляцію в українській мові проти присуду першого суду, хоче довести до правосильности цього присуду без апеляційної розправи і без присуду другої інстанції.

Головна суть справи отже у тому, що Апеляційний Суд хоче відмовити вимір справедливости через уживання української мови. В мотивах до цієї постанови сказав львівський Апеляційний суд ось що: мовні права, надані законом з 31/7 1924 (Нр. 78, поз. 757) прислугують по думці 2 і 4 ст. цього закону польським громадянам „рускої“ (значить української національности). Пізвана сторона (гр.-кат. церква в Жужелі) є особою правною, — інституцією, що має як матеріяльні, а духові й ідеальні цілі. Громадянином з природи річи може бути тільки фізична особа, отже приписи названого закону не відносяться до правних осіб. А якби приняти, що поняття громадянства можна розтягати на особи правні, то й у такому разі названі приписи закону не можуть відноситися до правних осіб, — бо правні особи з природи річи **не мають „рускої“ національности (!)**, яка мала би право вносити письма в „руській“ мові, а коли внесла апеляцію у такій мові, то це недозволено, — отже треба було відкинути її по думці §§. 474, уст. 2 і 495 цив. пр.

Опісля наслідком ревізійного рекурсу пізваної гр.-кат. церкви в Жужелі вирішив Найвищий Суд у Варшаві постановою з 17. листопада 1931 (Нр. III. 1. Р. 631), взяти під увагу рекурс і **скасувати оспорену постанову** та звернути справу Апеляційному судові до полагодження апеляції пізваної сторони по суті а кошти рекурсу взяти під увагу як дальші кошти апеляційного поступування.

На узасаднення цього вирішення покликується Найвищий Суд, що на основі 2. ст. закону з 31. липня 1924, громадяни української національности мають право уживати в судах і прокураторських урядах — також їх матірньої мови, а в 3 а) і 5. ст. говорить закон про польських громадян української національности. Та хоч у цілому законі нема мови про правні особи, то з духа закону, із загального вислову „сторони“ (ст. 2 і 4 закону) слідує без сумніву, у льоґічній послідовності названих правних приписів, що цей закон надає не тільки поодиноким громадянам право вживати також їх матірньої мови, але таке саме право дає також особі правній як збірній, що складається з тих же громадян (§. 6. зак. цив.).

Також закон з 31. липня 1924 (Нр. 73, поз. 724), про державну мову і мову урядування державних і самоуправних адміністраційних властей, уживає тільки вислову „громадяни національности української“, а виконавчий розпорядок Ради міністрів з 24. вересня 1924 (поз. 820) до тогож закону каже, що признані тим законом права прислугують особам фізичним як

також правним згідно з фактичним станом громадянства і національности їх членів та постанов їх статутів (§. 7. цив. зак.).

Такий погляд висловило також на вступі згаданого закону Міністерство справедливости в обіжнику Нр. 933 з 30. вересня 1924 (Дн. у. Нр. 19), а саме, що право вживати матірньої мови мають фізичні і правні особи; щодо цих останніх, то сказано там таке: „на основі фактичних даних громадянства і національности їх членів, статутових постанов, завдань і цілей, означених у статуті". Та хоч цитований обіжник видано не для округи Апеляційного Суду у Львові і він не пересуджує в нічому судейської інтерпретації, то він зясовує, як начальні власти, до яких належить ініціятива законів (ст. 10 конституції), вияснюють постанови закону. Гр.-католицька церква є особою правною, що має духові, ідеальні цілі, а не має на меті розвою і втримування національних питоменностей, — то проте, як кожний громадянин, має право берегти свою національність і плекати свою мову (ст. 109 і 110 конституції). Тому не можна відмовити цього права тим, які або належать до тої правної особи або її репрезентують як канонічні завідувачі. Отже пізвана сторона мала по думці 2 і 4 ст. закону з 31. липня 1924 право вносити апеляцію в українській мові.

Ось так вирішив остаточно Найвищий Суд, що також **правним особам вільно вносити спірні письма до судів в українській мові.**

А тимчасом доскочив ще Окружний Суд у Бережанах (дня 24. грудня 1931) у справі гр.-кат. Митрополії у Львові проти громади Сапової (через адвоката д-ра Стецюка в Підгайцях) та відкинув апеляцію пізваної громади з такими мотивами, що громади Сапова не можна ніяким способом уважати польським громадянином „рускої" національности, і тому вона не має права вживати матірньої мови в судах...

У таких обставинах наша українська палестра мусить вести затяжну боротьбу за права рідної мови, щоби боротьбою здобувати право своєї нації...

Д-р Кость Левицький.

——o——

Новий радянський монополь.

Господарча Рада Радянського Союзу видала зарядження відносно організування державного торгу старими одягами. До 1. липня має бути уряджених десять тисяч осередків для купування старого одягу та черевиків. Державні варстати направлятимуть їх та продаватимуть населенню по поміркованих цінах. Варстати працюватимуть також для приватних осіб, які захотілиб давати їм одяг до направи. В такий спосіб держава має заробити в 1932 році 48 міліонів рублів. „Ізвестія" повідомляють, що вже функціонують 53 такі централі старого одягу.

До цього можна додати, що більшовицький уряд повертає таким робом у своїх невільників і решту ремісників, що жили досі з вільного заробітку, та „увільняється цілком від буржуаавного закордону".

(Укр. Бюро в Женеві.)

Новий закон про забезпечення інвалідів.

У „Деннику Законів" ч. 26. з дня 12. березня ц. р. проголошено новий інвалідський закон, що приніс загалові інвалідів немилу несподіванку. Уже від травня дістануть всі інваліди від 15—44-процентову ренту знижену на 12 прц.

Від жовтня ц. р. всім інвалідам, без ріжниці пошкодування буде виплачувати Скарбова Палата ренту знижену, а саме на 30 прц. знижену ренту інвалідам замешкалим по селах та містечках, а на 12 прц. нижчу ренту інвалідам у воєвідських та повітових містах. Тільки інваліди у Львові (з передмістями), Дрогобичі і Бориславі останут при ренті в дотеперішній висоті.

Новий інвалідський закон зносить виплату рент на основі родинних ґруп, а заводить поділ місця замешкання на 3 кл. (А. Б. Ц). Тому повинні ті інваліди, що дотепер побирали ренти, а мають на удержанню родину (жінку і дітя) ще в місяці квітні внести до Скарбової Палати метрикальний витяг про родинний стан, щоби не втратити додатку на жінку (20 прц.) і дітей 10 прц. ренти. На випадок невнесення метрикальних витягів з днем 1. травня не дістануть інваліди згаданих додатків.

Це все відноситься до інвалідів світової війни.

Новий закон передбачує також ренту інвалідам Укр. Гал. Армії, одначе засадничо нижчу ніж інвалідам світової війни. Закон постановляє, що міністр скарбу може признавати ренти українським інвалідам пошкодованим щонайменше 45 прц., якщо вони окалічіли в часі 1. XI. 1918—1. VI. 1919 р., як не мають інших середників удержання та коли викажуться льояльністю до польської держави. Спосіб та речинець зголошень українських інвалідів ще не визначений. Закон не передбачує помочі пізнішим інвалідам. Цікаве теж відношення до інвалідів, що окалічіли в польських таборах, а цього каліцтва особисто не завинили.

Так стоїть справа сьогодні, тільки дуже незначна скількість інвалідів Укр. Гал. Армії буде мати можність користати з державної допомоги. Зрештою, заповіджений виконний розпорядок до нового закону повинен дати ясні вказівки до поодиноких випадків.

Виплата рент українським інвалідам, що мають право користати з цього закону, має наступити з днем 1. жовтня ц. р.

Інвалідам армії УНР (отам. Петлюри) прислугує польська державна рента, коли докажуть, що окалічіли в часі збройного союзу цеї армії з польською армією.

Гроби шведських Вікінґів на Україні.

Дітройт, дня 29. березня 1932.

„Ді Дітройт Фрі Прес" з 28 березня ц. р. приносить зі Стокгольму таку новинку: Нові докази далеких морських мандрівок шведських вікінґів найдено цим разом на Україні. Російський археольоґ, П. Смоліцев, відкрив скількість старинних гробів недалеко Чернигова і це дало нагоду д-рові Т. Й. Арне, визначному шведському дослідникови старовини дефінітивно ствердити, що походження цих гробів шведське.

Д-р Арне присвятив багато літ студіям про звязки Швеції зі Східною Европою й Сходом перед християнською добою й його вважають авторитетом у цій царині. Гроби, а є їх 80, квадратові, викопані поруч себе, на пів метра глибокі, обложені дошками. Кожний померший войовник був похоронений з жінкою ліворуч, з конем у повній прикрасі зі зброєю й предметами, що мали йому служити в останній його подорожі.

Є підстава догадуватись, що жінки або добровільно йшли на смерть за вікінґами, або що їх убивали тому, щоби вікінґи мали товаришок на другім світі. Замість гарно викінчених прикрас, які звичайно мали на собі жінки у шведських могилах, вони носили простішу дрібненьку біжутерію, орієнтального походження. Здається, що це означає — як твердить д-р Арне — що ці жінки були тамошні урожениці або невільниці взяті вікінґами з їхньої округи, де вони умерли.

Одначе д-р Арне твердить, що предмети, які найдено у гробах, особливо зброя має бути чистого шведського типу й гроби похожі на ті, що є у Швеції. Памятки, що їх попередньо відкрили в землі у Швеції доказали, що північні вікінґи дійшли в своїх мандрівках аж до Константинополя, до західнього побережжа Середземного Моря, Великої Британії, Франції та північно-американського континенту. Ці памятки є також доказом, що вікінґи були не лише войовниками й наїзниками, але й купцями, а щобільше, енерґійними кольоністами.

——o——

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 15. КВТНЯ 1932.

МИХАЙЛО РУДНИЦЬКИЙ.

Кіно — нове мистецтво.

(Докінчення)

Кіно має нині звеличників із двох протилежних таборів; одні добачають його величезний успіх у тому, що воно визволюється від претенсій „літератури" „навчати, „розяснювати", „ставити та розвязувати проблеми", себто від ідей; другі находять його міць саме у тому, що воно може промовляти своїми ідеями до якнайширшої маси, без огляду на клясові та національні ріжниці, може безпосередньо зворушувати, хвилювати, а навіть накидати враження.

Одні хотіли би зробити з літератури — кіно: низку образів, другі з кіна літературу: щораз більше великих слів.

Чи треба зупинятись на доказах, що низка найреальніших образів схоплених (краще: вихоплених) із життя не каже сама за себе так само нічого, як і яканебудь загальна ідея?

Кіно годується готовими загальними ідеями за дешевою літературою, а дешева література завсіди була кіновою, коли годувала уяву маси самими картинами пригод, не журячись про їхній внутрішній зміст, тому, що автор міг наприкінці завязати їх у вузол якогонебудь „морального сенсу".

Нині 99 відсотків кінового виробництва це безглуздя плутанина фактів, що нагадує часописну сторінку; зате ця саламаха накручена так, немов би в світі ніодна провина, ніодин злочин і ніодин великосердий учинок не проминали без відповідної „нагороди". Кіно як фабричне виробництво разом з усією повчальною та популярно-тенденційною літературою залюбки змальовує привабливу владу чорта над людьми, а для розвязки всіх конфліктів і проблем посилає їм св. Миколу із — happy end.

У кіні незвичайно складно, а при тому дуже чітко переплутані елементи мистецтва, що ставить собі ідеалом чисто-естетичну красу з елементами суспільницької, освітньо-повчальної, пропаґандистичної літератури. Бувають фільми, з яких можна вирізати ножичками окремі ліричні поеми, нехтуючи всім тим матеріялом, що складається на їх головний сюжет, форму та ідею.

Постійні взаємини літератури та кіна нагадують відношення вірителя та довжника, що змінюють свої ролі; один використовує тяжке становище другого для лихварських позичок. І кіно і література тратять за кожним разом свою силу, коли хотять зміцнити свою вартість засобами другого. Таксамо знесилюється музика, коли пробує поглибити свій зміст „словом", або поезія, коли хоче стати „чистим звуком", незалежним від слова, що приносить із собою якесь конкретне значіння.

Література стає також тільки механічним винахідом — друкарством, тільки ремеслом, тільки розвагою і тільки купецьким інтересом, коли перестає цікавитись ідеями і формами їх вислову. Кіно — тільки механічний винахід; але воно зніматься на рівень мистецтва, коли артист при його помочі відкриває перед нами такі сторінки життя, які мають для нас подих новини, завдяки своїй досі недогляденій формі.

Нині, коли з такою силою мистецтво підкреслює вагу індивідуальности творця, а одночасно йдуть спроби підпорядкувати мистецтво потребам маси — кіно дає нам кілька несподіваних прикладів, як небезпечно відокремлювати такі явища, як „потреба індивідуалізації" або „потреба творчости для маси".

У віковій дискусії на тему: чи мистецтво повинно наслідувати дійсність, змальовувати її, відтворювати чи перетворювати, кіно показує нам свої засоби. Нелегко між ними провести межу, де кінчиться праця людини і починається точність машини. Низка знимок із природи або великоміського життя, покладених поруч себе, неаранжованих, може зробити враження найкращої поеми.

А славний принцип „щирости — вірности переданого артистом враження з тим, що він зазнає, відчуває, переживає? Кіно пригадує нам, що воно залюбки плекає експеримент, наче учений у лябораторії. Творець фільми крім дуже невиразної думки про те, з якого матеріялу хоче добувати ефекти, може зовсім не знати, куди вони його заведуть. Автім він рідко творить її сам: кінооператор і актори можуть

Як виглядає „соціялізоване“ молочарство в С. Р. С. Р.

На основі офіційних даних, поміщених в офіціозі московського комісаріяту хліборобства „Соціялістическое Земледеліє“ можна ствердити, що совітське „соціялізоване“ молочарство завело на цілій лінії. „Совхози“ не можуть додержати передбаченого пляну продукції масла і сира, а це тому, бо як пише названий журнал: „Непереведення січневого пляну віддачі молочної продукції треба звести до того, що худоба скандально поміщена, годована і доглядана. Недозадна організація праці, брак всякої купецької калькуляції, а передовсім занедбання віддачі готових продуктів — отсе причини недодержання пляну“.

Що гнів більшовицьких соціялізаторів оправданий, видно з таких даних: в совхозах Маслотресту на Далекому Сході віддано масла 9,7 прц., казеїну 14 прц. передбаченої в плянї кількости; в совхозах України виносить пересіч удою в день на корову 1.6 літра, коли плян передбачує 3.6 літрів, а з тим віддача продуктів переведена тільки на 51,7 прц.; у татарській області дійні корови творять тільки 24 прц. замість 35 прц. всього скотостану, а віддача масла була тільки 31 прц., а казеїну тільки 12 прц. передбаченої кількости. Закавказая дало тільки 46 прц. визначеного масла і 42 прц. сира. Тільки „совхози“ уральської області перевиконали назначені кількости, а то для масла в 205 прц., казеїну 200 прц. і сира 148 прц. Та вони зникають у загальній масі „совхозів“, які тепер у повному безладдї.

Не диво, що брак найконечніших молочних продуктів в СРСР такий болючий. Знищено типового скотовода середняка і дрібноземельного хлібороба, а на це місце поставлено недоладні „совхози“ і „колхози“, яких працю в цій ділянці ілюструють найкраще в горі наведені числа.

Справа рільного страйку не рішена.

В міністерстві праці у Варшаві відбулося 11. ц. м. засідання надзвичайної розємної комісії в справі рільного страйку, заповідженого союзами рільних робітників. В засіданні взяли участь представники рільничих організацій і союзу великих землевласників. Після дискусії обі сторони згодилися розпочати переговори в справі мирової умови, при чому дідичі зажадали відкликання страйку, бо під страйковою пресією не можуть переговорювати. На це не згодилися представники робітничої професійної організації. Вони заявилися теж проти всякої обнижки платень, виходячи із заложення, що фільварки це збіжеві господарства, тому в часі звишки цін збіжа неможлива знижка винагороди рільних робітників.

Конференцію відложено на кілька днів і щойно тоді рішиться справа мирової умови між обома сторонами.

——o——

Нансенівський офіс і втікачі з України.

„Газет де Льозан“ з 8 квітня повідомляє: На засіданні Дорадчого Комітету організацій для справ втікачів при Інтернаціональнім Офісі Нансена, що відбувся дня 21 березня в Женеві під проводом професора Макса Губера, три делегати, члени цього Комітету, що заступали чотири українські організації втікачів за кордоном, подали два інтересні меморіяли відносно українських втікачів. Перший з них представляє становище численних українських втікачів, що у відомий трагічний спосіб дісталися до Румунії. Підписані звертаються до Інтернаціонального Офісу Нансена з проханням, щоби за його посередництвом Союз Народів занявся цими втікачами та дав їм свою поміч. Одночасно вони звертаються до Міжнароднього Червоного Хреста з проханням, щоби він зробив заходи покласти кінець масакрам нещасливих селян, чоловіків, жінок та дітей, які тікають від жахливих переслідувань більшовиків. Другий меморіял відноситься до шкіл українських еміґрантів та містить прохання про підтримання в сучасній господарській кризі. (Укр. Бюро в Женеві).

В справі наддунайських збанкротованих держав.

На засіданні Ради Союзу Народів 12. ц. м. радили над допомогою для наддунайських держав. Після звіту фінансового комітету забрав голос Тардіє, який зазначив, що звіт містить три точки: 1) трудноші середньо-европейських держав випливають із загальної світової кризи; 2) фінансовий комітет пропонує допомогу короткоречинцевими кредитами для тих держав; 3) фінансовий комітет звертає увагу на значіння господарських взаємин з інтересованими державами. Тардіє зазначив, що чотири держави, які взяли участь в льондонській конференції, є тої гадки, що мусять піддати звіт фінансового комітету розглядові експертам і тому Тардіє просить Раду відложити справу до червня ц. р.

Виводи Тардіє підтримали міністри Саймон і Ґранді та німецький делеґат Більов. Рада приняла резолюцію, в якій приймає до відома звіт комітету з бажанням В. Британії, Франції, Італії й Німеччини, щоби звіт фінансового комітету розглядали експерти та передбачує обговорення цієї справи підчас травневої сесії.

Українська мова в суді.

Терміни „українець“ і „український“ і стрийські суди.

Тоді, як вже не лише у пресі і політичних колах польського громадянства, але й урядах знайшов повне право термін: „українець, український“, виглядає дуже дивно, коли представник державної влади або судця прикидається буцім-то не признає цієї назви.

П. судця Пречеп у Стрию видав до ч. спр. IV. E. 1764/32 екзекуційне рішення, де написано м. і. таке:

„Odmawia się też wierzycielowi pop. wydania wszystkich „riszeń“ w tej sprawie także w mowie ukraińskiej, albowiem ustawa z dnia 31/VII 1924 Dz. U. R. P. Nr. 78/24 p. nie zna takiego języka.“

Те саме сталося до ч. спр. IV E. 1509/32, тільки що п. судця слова „рішень“ не взяв у лапки, а написав прямо, що відмовляє видачі ухвал українською мовою.

Вражає полемічний стиль п. судді. Якщо слово „рішення“, яке було наведене в українському тексті судового подання стороні, брати як звичайний у даній мові термін, то зовсім не треба брати його в лапки. У даній випадку взагалі річ не ішла за інтерпретацію того слова або порівнання його з якиминебудь іншим висловом. П. судця підкреслює лапками неприємне для його вуха слово, якби писав не судовий акт, а газетну статтю.

У звязку з цією справою подали до начальництва Гродзького Суду в Стрию скаргу. Треба зазначити, що стрийський Окружний і Повітовий Суд дуже нерадо видають рішення в справах сторін української народности також українською мовою.

При нагоді згадаємо ще про виступ п. судді Кубрихта, що веде Відділ X. Повітового Суду. Ми були свідками, як у зимі б. р. в салі X. Повітового Суду п. судця в приявні великого числа адвокатів, аплікантів і клієнтів, після полагоди денних справ звернувся до адвокатів українців з якимось бажанням щодо способу писання на українських машинах словами: **„Miałbym prośbę do pp. adwokatów grecko-katolickiego obrządku, by polecili i t. d.“**

На це один з приявних адвокатів українців заявив: „Слова п. судді не торкаються мене, бо я без конфесії, а української народности. Хіба, що п. судця мав на увазі адвокатів укр. народности, то треба було так сказати“.

На салі — серед мовчанки приявних — слідне було збентеження, викликане ніяковим становищем самого п. судді. Сам факт, що такі виступи можливі в теперішніх часах у республиці, вказує, як зневажливо ставляться у колах польського громадянства до української нації. Полишаємо на боці питання звичайної товариської чемности. Бувають ще й нині члени приналежні до культурної нації, які здрігаються на саму думку, що наприклад мурини домагаються рівних прав із білою расою. Навіть, якби у стрийському суді трапився адвокат із африканського племени, то й тоді ще судця не повинен би прилюдно підкреслювати своєї вищої культури у такій формі.

додати до первісної її ідеї стільки своїх намірів, що з первісної ідеї не залишиться навіть намір її автора.

Кіно принесло з собою кілька елементів, завдяки яким відчуваємо живіше взаємини з „духом сучасної доби“. Безпосередня передача руху — нервового темпа міських осередків культури, орудування масою як стихією, сполука образу, звуку та мовчанки — ось деякі з цих елементів; не перші й не останні.

Кіно звільнило ріжні роди літератури від клопоту: як передавати рух. Механічний винахід заступив найбільше винахідчиві засоби форми, що мали на меті полишити нам враження, буцім-то ми ближчі дійсности, тому, що бачимо, як вона невпинно зміняється. А проте невпинна зміна стає такою самою сірою стяжкою без змісту, як і вічна незмінність.

Кожна нова форма творчости це потреба зміни, а одночасно вона неминуче стає захолодлим, незмінним відливом. Кіно пригадує ріжним родам творчости старшим від себе, як сама ідея руху та зміни стара як грецька фільософія та наймодерніша у своїй формі, не йде далі від механічної схеми, коли незвязана з індивідуальною вражливістю та індивідуальним світоглядом одиниці.

Повчати ідеї можуть тільки ті одиниці, що наче самі стають новими формами вислову, наслідувати нові форми можуть тільки ті, що віходять до них із новими ідеями.

——o——

Відгук перепису перед судом.

Українець — переписний комісар під закидом переписних зловживань.

Цікава річ, що перший процес, який відбувся у Львові перед карним судом за переписні зловживання, торкнувся переписного комісаря — **українця,** обвинуваченого у фальшуванні переписних аркушів на некористь **поляків.** Інша річ, що з національністю тих поляків теж справа досить неясна. А саме річ ішла про Любінь Вел., про громаду, в якій є велика частина **римо-католиків, які розмовляють між собою і дома по українськи.** Таким робом ця судова розправа заторкувала питання „латинників“, інтерпретоване, як відомо, нинішніми польськими політиками, **per non est.**

Предсідником трибуналу був **судця Шуліславський,** обвинувачував прокуратор **д-р Пехе.** Боронив д-р **В. Старосольський.**

АКТ ОБВИНУВАЧЕННЯ.

Іван Баран, гром. секретар у Любіні Вел., обвинувачений у тому, що як переписний комісар на округу 138 „доконував вписів незгідних з фактичним станом річи і всупереч зізнань населення, чим допустився злочину надужиття урядової влади з § 101 к. з.“. Варта зазначити, що в мотивах кажеться м. і., що обвинувачений вписував „замість польської національности українську національність“ — дарма, що рубрики національности, як відомо, у переписних аркушах взагалі не було. Опісля ще раз конкретно кажеться, що „в домі Софії Миськів обвинувачений вписав щодо 4-ох осіб, а саме Софії, Катерини і Софії мол. українську **національність** замість польської“. В Любіні — читаємо в мотивах акту обвинувачення — є багато мішаних подкруж. Обвинувачений — мовляв — „хотів це використати“ і не питався у тих домах, де чоловік був „русином“ а жінка полькою або навпаки, — виразно яка їх рідна мова, лише „як дома розмовляєте“. Зокрема акт обвинувачення закидає Баранові, що замість мови „рускої“, яку подавали селяни, вписував „українську“ (дарма, що на переписному аркуші мова українська подана побіч „рускої“ як тотожня).

Обв. Іван Баран, старший віком поважний господар, не признається до вини. Запевняє, що вписував так, як йому люди казали.

ЧИ ВСІ РИМО-КАТОЛИКИ Є ПОЛЯКАМИ І ЯКА ЇХ РІДНЯ МОВА?!

Крізь судову салю пересувається довгий ряд свідків. В усіх зізнаннях без вимку слідна путанина понять національности, віроісповідання та рідної (матірньої) мови. На тлі тих зізнань щораз яскравіше виступала **складна проблема мішаних подруж і згадана на вступі проблема латинників.**

Всі свідки зізнають під присягою.

Свідок Людвік Айс, „пшодовнік“ поліції з Любіня Вел. зізнає, що записував собі те, що казали особи, випитувані інж. Журовським на тему ходу конскрипції у Любіні. Впевняє, що обвинувачений повписував українську мову замість польської в яких 34 випадках, але — коли прийшло до стверджування назвиськ — то по-

дає лише одно назвиско: Григорія Лукова і його родину. Щодо решти осіб, то — мовляв — свідок „чув“, що вони казали, що є поляками, а Баран записав їх як українців. На запит обор. д-ра Старосольського признає, що не завважив в обвинуваченого якихось признак шовінізму, хоча знає його від 4-ох літ.

Свідок Янковський, емерит підполковник, тепер управитель дібр, б. переписний інструктор, заявляє, що коли питав Барана, чому мову деяких римо-католиків подав як українську, той запевняв, що „так передімною подали“. Позитивно оскаржив Барана перед свідком Луків, однак той же Луків оповів, що обвинувачений питав його, „як ти говориш?“, і що він відповів: „говорю, як чуєш“. Зрештою, тої розмови свідок не знає. На запит оборонця стверджує, що Луків сам признав, що розмовляв з Бараном по українськи, а лише перед свідком казав, що є поляком.

Виявляється пікантна подробиця зі зізнань свідка: коли його інтерпелювали на інструкторському зібранні, як треба розуміти рубрику „рідна мова“, яка мова є матірньою мовою, свідок, як інструктор, заявляв, що інструкція каже, що кожний може зізнати по своїй совісті, але наприклад — хто є римо-католиком, той є поляком і його рідна мова є польська.

Свідок інж. Журовський, земельний державець б. старший переписний комісар в Любіні. Признає, що „було кілька випадків, коли люди з якими він переводив слідство, стверджували, що обвинувачений питав їх „як вони говорять“ а вони казали, що „по руски“. Але свідка „вразило“, коли при перегляді переписних листів бачив у римо-католиків рідну мову українську. Свідок зміняв ті зізнання (!!!). Свідок уважає за річ „самозрозумілу“, що римо-католики є поляками, отже і їх рідна мова є польська! Вкінці свідок, сильно поденервований, каже, що він є рільник і на параґрафах не розуміється, на що д-р Старосольський звертає свідкові увагу, що не повинен був приймати становища старшого переп. комісаря.

Свідок Михайло Луків, римо-католик, молодий парібок, неграмотний, стверджує, що обвинувачений питав його, яка його мова, на що він відповів „як усі“. Коли предсідник налягає, що це значить „як усі“, свідок каже, що **мова „українська“.** З жінкою розмовляє по українськи. Журавський прийшов до нього з поліціянтом „під багнетом“ і питав, чи він є поляком, на що він сказав, що „поляк“. Чи про рідну мову Журавський питав його, свідок не памятає.

Зізнання того свідка викликують серед слухачів помітне враження, яке степенується при дальших зізнаннях.

Свідок Марія Миськів, молода 18-літня сільська дівчина, римо-католичка, починає зізнавати по польськи, але переходить імпульсивно на українську мову. Заявляє, що вони **„поляки, але їх мова українська“.** Коли предсідник трибуналу питає, чи свідок говорить „по руску“ — свідок **поправляє: „по українськи“.**

Свідок Софія Ільчишин, селянка, римо-католичка, зізнає, що на конкретне питання Барана сказала, що **„я є польска, а моя мова українська“.**

Свідок Марія Борецька, молода сільська дівчина, римо-католичка, зізнає, що сказала Баранові, що вона польска і що її мова польська. **Так теж записано у переписному аркуші.** Лише рідна мова третьої сестри свідка, Анни, записана, як українська, але свідок не знає, що Анна сказала Баранові. Що взагалі рідна мова Анни записана, як українська — свідок довідалася від Журавського. Зрештою: так повинно бути, **бо сестра свідка, Анна, не розуміє по польськи і говорить лише по українськи.**

Свідок Олена („Гелена“) Борецька, зарібниця, римо-кат., зізнає, що на конкретне питання Барана сказала, що **її мова є „руска“, бо її чоловік русин.** По польськи говорить, „де їй треба“.

Свідок Петро Савка, господар, римо-кат., зізнає, що на конкретне питання Барана відповів йому, що є поляком, але дома говорить „по руску, бо мам жонеи руском“. В дальших зізнаннях плутає віроісповідання, національність і мову.

Св. Ян Савка, робітник, римо-кат., є поляком, але дома розмовляє по українськи і так заявив Баранові.

Св. Василь Войтух, робітник, римо-кат., зізнає те саме. З жінкою і дітьми говорить по українськи.

ОБОРОНЦЯ НЕМА НА САЛІ!

Таким робом всі 8 безпосередньо заінтересованих свідків однодушно ствердили невинність обвинуваченого, правильну його поведінку, як переписного комісаря, зате самоволю і зловживання старшого комісаря Журавського, який фальшиво справляв записані дані, та самоволю інструктора Янковського, який рідну мову ідентифікував з віроісповіданням.

На 14 свідків не явилося лише 3-ох. Хоча зі зізнань присутних свідків можна було цілком ясно скласти собі образ справи, прокуратор, спираючись на свому формальному праві, зголосив внесок, щоби відложити розправу для переслухання неприсутних свідків, що і сталося, тимбільше, що обор. д-р В. Старосольський в половині розправи вийшов зі салі, до її кінця — на жаль — не повернув і не заявився до внеску прокуратора. Обвинувачений, який кількакратно проявляв охоту заявлятися до зізнань свідків, чи щось спитати їх, не міг найти підтримки у свого адвоката, бо цього останнього в найважніших моментах не було на салі.

По широкому світі.

У Москві помер член академії Покровський, відомий історик, заступник нар. комісаря освіти СРСР., член комун. партії і автор багато наукових праць, м. і. історії Росії від найдавніших часів. Був редактором документів участи Росії у світовій війні.

У Лявкені (півн.-сх. частина Сх. Прусії) найшли передісторичну могилу з камінної доби зперед 4.000 літ. Мерлець у сидячій позиції, зі звязаними ногами.

Японія переговорює з французьким урядом в справі затягнення позички у Франції.

Там, де виробляють львівське пиво.

Відвідини представників української преси у „Львівському Акційному Товаристві Броварів“.

На запросини управи „Львівського Акційного Т-ва Броварів“ відвідали на днях представники львівської української преси великанський бровар того Т-ва при вул. Клепарівській 18. Участь у тій екскурсії взяло кільканацять українських журналістів, які під фаховим проводом інж. Ебера оглянули ціле те підприємство, користаючи з цінних, вельми повчаючих пояснень згаданого провідника.

„Львівські Бровари“ основані 1898 р. з акційним капіталом у сумі 4 міліонів зол. і капіталом резервовим у сумі 2,600.000 зол. Підприємство це займає 25 морґів, на яких побудовано 5 ґруп фабричних будинків. (Крім цього Т-во має бровари на Погулянці і при вул. Янівській). Річно може Т-во випродукувати 300.000 гектолітрів пива, на що зуживає 500 ваґонів вугля і 100 ваґонів ґазового олію. Т-во має теж власну механічну фабрику бочок. Всі фази продукції пива, яка відбувається там при помочі наймодерніших уладжень і машин в умовинах наскрізь ґіґієнічних, оглядали ми всі з найбільшою цікавістю. Робітників займає тепер Т-во понад 500, урядовців до 50. На увагу заслуговує факт, стверджений нами понад усякий сумнів, що між працьовниками Т-ва дуже поважний відсоток становлять українці.

Після оглядин величезного підприємства відбулося скромне приняття, на якому повитав представників української преси інж. Ебер. Відповідав ред. Мудрий, що подякував йому в імени всіх учасників за супровід по всіх фабричних будинках і салях та за незвичайно цікаві й повчаючі пояснення.

ОСТАННІ ВІСТИ

ПІЛСУДСЬКИЙ В АТЕНАХ І БУКАРЕШТІ.

Пілсудський в поворотній дорозі з Гелюану приїхав до атенської пристані Піревс. В Атенах оглянув Акрополь і стадіон та вернувся на корабель.

БУКАРЕШТ, 13. IV. ПАТ. Сьогодні в год. 13. приїхав поспішним поїздом марш. Пілсудський. Замешкав у польського посла Шембека.

РЕДУКЦІЯ ПІДМОГ ДЛЯ БЕЗРОБІТНИХ.

Цього тижня буде в Варшаві засідання нач ради союзу обезпеченевих заведень умових робітників. На засіданні поставлять проект скорочення часу виплати підмог для безробітних умових робітників із 9 на 6 місяців. Таке внесення поставив варшавський ЗУПУ., який видає на підмоги 2 міл. зол. місячно, а вкладок має ледви пів міл. місячно. Проти проекту заявляються кола умових робітників, які кажуть, що теперішній дефіцит можна покрити пізніше.

НЕ БУДЕ ПОЇЗДУ ЛЬВІВ—БУДАПЕШТ.

На ост. европейській конференції розкладу їзди в Льондоні постановили вдержати ц. р. в липні та серпні безпосередню комунікацію на шляху Львів—Лавочне, Будапешт, Сушак і Варшава—Сушак через Зебжидовиці, Братиславу, Загреб. Тепер управа мадярської та югославянської залізниці повідомила управу польських залізниць, що з причини зросту госп. кризи не може вдержати безпосередньої комунікації до Будапешту та Сушаку. Тому польські залізниці зрезиґнують і з поспішних поїздів до Лавочного.

ПОВІНЬ НА ПОЛІСІ.

У всьому поліському воєвідстві вода постійно підноситься. Ціла частина пінського повіту під водою. Всяка комунікація перервана. Вода понищила й попереривала греблі на просторі 20 км., зірвала 8 мостів. На Стирі біля Іванчинець вода підмила й ушкодила 5 мостів.

ПІСЛЯ ВИБУХУ ВУЛЬКАНІВ.

ПАРИЖ, 13. IV. ПАТ. Згідно з ост. вістками, небо над столицею Арґентини закрите хмарою попелу. Вулиці, дахи, дерева наче покриті снігом. Небо прибрало кроваву барву. Ґубернатор Мендози вислав до Малярк багато тягарових авт із наметами та предметами для прискорення евакуації. Ґеольоґи заповідають сейсмічні потрясення в околицях Мендози на найближчі дні. Сантяґо та Вальпарайзо вкриті тяжкою верствою білого попелу. Полумя, що добувається з кратерів зменьшилося, всеж вулькани викидають тяжкі клуби диму з попелом.

БУЕНОС АЙРЕС, 13. IV. ПАТ. Дощ попелу перестав падати рано. Температура обнизилася значно, всеж над містом висить густа мряка попелу й постепенно опадає на дахи та вулиці.

РОЗВЯЗУЮТЬ ГІТЛЄРІВСЬКІ ВІДДІЛИ.

БЕРЛІН, 13. IV. ПАТ. Президент Гінденбурґ підписав сьогодні розпорядок, який розвязує всі пробоєві відділи й охоронні штафети нац.-соц. партії в усій Німеччині. Видання розпорядку попередила нарада міністрів внутр. справ усіх німецьких союзних країн під проводом мін. Ґренера. Як важні були це наради, видно з того, що канцл. Брінінґ, який мав виїхати до Женеви, відложив виїзд.

Розпорядок президента оголосили на основі 48. уступу ваймарської конституції.

БЕРЛІН, 13. IV. ПАТ. Розпорядок про розвязання гітлерівських пробоєвих відділів у багатьох містах перевели вже годину після його проголошення. Досі на провінції назагал, ця акція не стрінулася зі спротивом, хоч були інциденти. В Гамбурзі пробоєвики заповнили бюра ґазом, що витискає сльози, щоби утруднити акцію поліції. Поліція мусіла повибивати шиби в вікнах. До сутички прийшло в Гале. Тут пробоєвиків, що зібралися перед своїм льокалем, поліція розігнала ґумовими палицями. У Берліні вечором поліція зачинила й опечатала багато гітлерівських льокалів. Перевели ревізію в 22 осідках нац.-соц. орґанізації та в мешканнях гітлерівських провідників. Сконфіскували багато матеріялу. Ревізії тревають дальше.

ДОМАҐАННЯ ІТАЛІЇ НА РОЗЗБРОЙНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ЖЕНЕВА, 13. IV. ПАТ. В дальшій части дебати гол. комісії роззбройної конференції мін. Ґранді мотивував італ. предложення: скасування деяких родів зброї, летунства для бомбардування, танків і тяжкої артилерії.

ҐЕНЕРАЛЬНИЙ СТРАЙК У ЧСР.?

Вбиті та ранені.

ПРАГА, 13. IV. ПАТ. У звязку з переговорами в справі ліквідації вуглевого страйку в півн. чеськім басейні, профсоюзи старалися викликати ґен. страйк усієї округи. Страйк не вдався, всеж у Хомутові підчас сутички з поліцією було ранених 4 демонстрантів, а поліцаїв 5. Юрба знищила кілька тягарових авт, якими приїхала поліція. Подібні сутички були в Мості, де було **двох убитих, а 10 ранених.** В інших містах були меньші сутички.

Чи Ґанді буде звільнений?

ЛЬОНДОН, 13. IV. ПАТ. Міністр для справ Індії Гір запропонував випустити Ґандія із вязниці, оскільки запевнить уряд, що порадить конґресові відкликати цивільний непослух, або сам здержиться від кермування тим рухом. Ґанді відповів, що відкликання цивільного непослуху неможливе, оскільки уряд не відкличе наперед актів, на основі яких завів надзвичайне положення в Бенґалю та інших провінціях. Міністр Гір, запитаний в палаті громад про число осіб, увязнених дотепер в Індіях у звязку з цивільним непослухом, відповів, що то число сягає 25.000 осіб.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

НОВИНКИ

— Магазин постелі Р. Джала, Львів, вул. Хорущина 5. (біля кіна „Аполльо") поручає по найнижчих цінах, ковдри, матераци і постіль. Переробляє ковдри по 6 зол., матераци по 5 зол. 786 83—100

— Артисти львівського українського театру „Цвіркун" звертаються з проханням до шановного громадянства загостити на суботішню виставу, яка буде відіграна в користь тяжко хворого артиста Василя Коссака.

— Стан засівів погіршився. Головний статистичний уряд на основі інформацій своїх кореспондентів ствердив, що теперішний стан засівів у порівнанні з останньою оцінкою з листопада м. р. погіршився. Розмірно краще представляються засіви у східних воєвідствах, гірше в центральних і почасти в західних. Є це наслідок несприятливих снігових умовин минулої зими. Тільки у східних воєвідствах груба верства снігу зберегла засіви перед вимерзненням, зате у воєвідствах центральних і західних більшість ріль була майже без снігової покриви. Пошкодила теж низька температура в березні.

— З міських справ. На засіданні буджетової комісії міської ради у Львові 12. ц. м. обговорено потреби промислу й торговлі, при чому радний д-р Говикович домагався субвенції для торговельної школи „Просвіти" та української промислової бурси.

— За летючки. За протидержавні летючки, які розкидкувано у Львові 19. березня ц. р., доручили акт обвинувачення польським студентам політехніки Светлікові та Барщові. Вони відповідатимуть за проступок держ. зради. Боронитиме адв. д-р Перацький.

— Арештування. Під закидом комуністичної агітації перевели багато арештувань у с. Брошнів і Рожнітів.

— Великі пожежі. В селі **Завадці** пов. Калуш повстала дня 6. ц. м. в 9. год. рано пожежа, що знищила до тла 52 господарств, в цьому около 200 будинків. Жертвою впала одна дитина, котру вдусив дим, згоріло богато безрог і одна корова. Вогонь спричинила необережність при печенні хліба. В ратунковій акції брало участь 11 сикавок, з тих дві моторові, а то копальні соли Калуш і копальні Кропивник. Решту сикавок обслугували переважно дооколичні Соколи. Акція ратункова була дуже сильна та місцями безрадна, бо вітер кидав вогнем на 500 метрів у віддаль. Майже всі будинки були обезпечені на третину в „Дністрі". — У **Верхні** (пов. Калуш) вибухнула велика пожежа в Петра Гвоздецького. Вогонь перекинувся на сусідні будинки. Згоріло 23 хати, 11 стоділ, 14 стаен, багато живого та мертвого інвентаря. Шкоди більше як на 100.000 зол. — У **Вовчугах** (пов. Городок Яг.) згоріло 9 господарств. Згоріли 4 корови, 2 ялівки, багато мертвого інвентаря. Шкоди є на 36 тисяч зол.

— Велика крадіж у Перемишлі. Касієр жидівського кооперативного банку для торговлі й промислу в Перемишлі, 25-літний Шая Вольф здефраудував на шкоду того банку і його клієнтів суму 20.000 зол. і покинувши жінку та дитину, втік. Перед кількома днями дістав у перемиському старостві загранчиний пашпорт, важний на цілу Европу. Здогадуються, що Вольф утік до Гамбурга, звідки схоче певно дістатися до Америки, де має рідню. Поліція розписала за ним стежні листи.

— Дрібні вісти. Поліція в Дрогобичі виловила шайку небезпечних вломників числом 7 осіб, що недавно ограбили споживчу торговлю Генрика Бревого в Стебнику. — На Галицькій площі у Львові переіхало авто, ведене невідомим шофером, дві жінки. — До мешкання адв. д-ра Бергмана при Мучній вул. у Львові вломилися нічні злодії й вкрали з розбитої огнетревалої каси дорогоцінности вартости 1000 долярів. — Незгірше обловилися злодії в мешканні адв. д-ра Альтшілера при вул. Сикстуській, де вкрали річи вартости 2.000 зол. — З вежі церкви Нотр Дам у Парижі кинувся і згинув на місці 25-літний студент Фрідман, родом із Польщі, програвши гроші на кількох перегонах.

— Спадок женячки в Польщі. Обчислено урядово, що минулого року в Польщі побралося 273.332 подружих пар. В порівнанні з 1930 р. це означує спадок числа подруж на 27.089. Найбільше пар побралося у львівському воєвідстві, де було 26.034 подруж, найменше у воєвідстві новгородському.

— Ліндберг платить золотом. З Америки повідомляють, що Ліндберг хоче навязати переговори з бандитами, які вхопили його дитину, заявляючи, що заплатить вимаганий окуп золотом. Його жінка тяжко захоріла, прибита дотеперішніми невдачами в гляданнях за дитиною. Побоюються, що наслідком повідомлення поліції про числа банкнотів, виплачених бандитам, життя дитини находиться в небезпеці. Нюйоська поліція радила Ліндберґові, щоби не виплатив бандитам 50.000 дол., бо можна було передбачити, що вони його обманять. Ліндберґ не послухав, бо вірив що акція поліції лише перешкаджає відшукати дитину. Ліндберґова жінка лежить хора в приватній лічниці в Нюйорку. Здогадуються, що Ліндберґ виплатив гроші не тим бандитам, що схопили його дитину, а обманцям, які довідалися про ключ до таємного письма й ужили його для вимачення грошей від Ліндберґа.

— Божевільний застрілив професора. У Відні застрілив 12. ц. м. на вулиці кравець Совкуп професора університету д-ра Александра. Він приїхав із Чехословаччини і знаний як людина несповна розуму. Ще в 1910 р. хотів застрілити д-ра Александра за невдалу операцію носа. Відтоді набив собі в голову, що проф. Александер його переслідує. Після 22 років убив його.

— Як марнують сардинки. Сьогорічний полів сардинок в Еспанії такий богатий, що не стало самоходів до перевозу цих риб до фабрик консерв. Ціни сардинок упали дуже сильно й дійшло до того, що продають іх по 50 центів (20 грошів) за 10 кг. А що й на це нема збуту, то великі маси риб кидають назад у море. Для нас з того всего не велика потіха, бо сардинки в Польщі не потаніють.

— Підготовка до „Свята Матери". Звертаємо увагу всіх Комітетів, які будуть у краю влаштовувати у місяці травні свята в честь **Матери** (т. зв. „Свято Матери" у другу неділю травня), що всі потрібні матеріяли для цього, а саме: реферат про виховні завдання матери-українки та її суспільну ролю; декламації для дітей та дві сценічні вистави на це свято — можна дістати в Видавництві **„Світ Дитини"**, Львів, вул. Зіморовича 3. Збірка декламацій „Сердечний Віночок" коштує 1.50 зол. Багато матеріялу є в 2 числах „Світа Дитини" з років 1930 і 1931. (Оба числа коштують 2 зол.). Реферат літографований 1 зол. Сценічні картини Марії Коворіс-Бариляковоі: **„Свято Матери"**, ціна 60 сот. (дозволена до прилюдних вистав рескр. Староства Гродського у Львові, з дня 6 мая 1930, до ч. 216/ог. прас.); Іванни Блажкевичевої: **„В мамин день"** (для сіл) ціна 80 сот. (дозволена до прилюдних вистав рескр. Стар. Гродського у Львові, з дня 29. IV. 1931. до ч. 317/ог. прас.).

— Зїзд пасічників. У Львові, дня 21. квітня ц. р. від год. 10. рано, в салі „Української Бесіди", при вул. Рутовського 22, відбудеться зїзд пасічників „Сільського Господаря". На Зїзді відчитають кілька рефератів наші визначніші пасічники.

— Пожертви для Філії „Сільського Господаря" в Луцьку на допомогу селянам, що потерпіли від граду: Ольга й Олена Кульчицькі з Перемишля 6 зол., Степан Савула з Леська 3 зол., Тома Водяний з Тернополя 3 зол., от. Ксенофонт Керша з Антонівки на Костопільщині 5 зол., Невідомий з Луцька 10 зол., Елеонора Залеська з Дрогобича 10 зол. і В. Островський з Луцька 3 зол., разом 40 зол. Пожертвовані гроші Філія „Сільського Господаря" обертає на збіжевий фонд, з якого буде видане зерно на насіння найбіднішим селянам, що потерпіли від граду.

ВІДГУКИ ДНЯ.

„Рідня стривожилась".

Буває часом так: ляпне щось чоловік, а потім ні відкликати, ні боронити, коротше: ні сюди, ні туди.

Буває так з неодним, а ось недавно трапилось і зі статейником у „Нових Шляхах".

Замочив чоловята перо в червонило і тією кровю свого серця виписав: „Проч із масками псевдонімів!"

(Це нібя проти того, щоби ці псевдоніми не цькували західно-українських пролетарів проти східно-українських!).

Написав таке новошляхівський рабін і задоволено всміхнувся. Все — значить — у порядку: і справа виявлення псевдоніму Юрченка оправдана і претекст на будуче сякий-такий єсть!.. Тепер ніхто вже не скаже, що це для інформації людям Україну ссущим, хоч заслуга все таки буде.

Але забув статейник одно: себто, своє власне підприємство і тут вийшла прикрість.

Вернув з друкарні до дому, бачить ціла рідня в сльозах.

— Ох, товаришу батьку, нещастя!

— Що такого? — питає. — Невжеж упали?!

— Та хто?

— Та наші!?

— Ні. Щось інше...

Відітхнув статейник з полекшею: значить, менше лихо.

— Певно процес програний?

— Ще ні! — і далі в сльози.

Статейник знову „стривожився".

— Почта не дописала?.. Ов! — і нервовим рухом зловився за кишеню.

— І то ні!

— Щож до сто сот Беспдовських?

— Псевдоніми-и-и!

— Бракує вам псевдонімів!? Алеж товариші-діти, це ніяке нещастя. Я зараз...

Не вспів, бо задержав при дверях дзвінок.

В хату влетів один співробітник, другий, десятий. Кожний перестрашений, якби за ним сам гетьман гнався.

— Війтеся Сталіна. Що тепер робити? Та нас з посад повикидають, як ми свої псевдоніма розкриємо.

— Емеритура, емеритура! — зойкав державний урядовець і дер рештки волосся.

Новошляхівський рабін спокійно гладив бороду, а по його щирім обличчі блукала мила усміщка.

Врешті підніс руку і все втихло.

— Дурники! — сказав з докором. — А пролетарську етику забули?! Проч із псевдонімами... але тільки в буржуїв!

Галактіон Чіпка.

З театру.

ВЕЛИКИЙ ТЕАТР: „ДЕНЬ ЙОГО ПОВОРОТУ", песа на 3 дії С. Налковської.

Це друга з черги песа визначної повістярки та новелістки. Можна подивляти сценічний нерв авторки. Від першої сцени до останньої глядач у напруженні жде розвязки трагічних конфліктів майстерно переплутаних. Відчуваємо подих Юсенівського театру. Незвичайно глибоко схоплене питання відповідальности осіб звязаних родинними нитками із особою злочинця; аж дивно, як рідко думаємо про такі пережитки із стадій дикої культури у культурнім середовищі, в якому живемо; а проте ці пережитки все ще істнують і мають свою силу.

У песі Налковської віддзеркалене одно дуже характеристичне явище: як люди роками терплять під вагою ріжних думок і здогадів, з якими не мають сміливости поділитись із іншими і розяснити їх. Так зростають конфлікти, що ведуть до неминучої катастрофи. Дві перші дії, що підготовляють цю катастрофу побудовані так сильно, що третя, в якій ждемо якоїсь ширшої розвязки, йде по лінії надто легкої конвенціональної схеми.

Песу виставили з нагоди 50-ліття сценічної діяльности арт. Хмелінського, що після 13 літ розстання зі Львовом приїхав на це свято. Хмелінський один із найбільших польських акторів, що дав довгу низку великих креацій европейського репертуару. **м. р.**

З судової салі.

Як урядував один поліціянт.

В окружному суді в Стрию відбулася дня 22. І. ц. р. розправа проти Михайла Форостини з Лугів Лисятицьких за злочин з § 81 к. з., доконаний цим робом, що нібито постерунковому Франціпшкові Ревізакові підчас його служби ставив опір насильним виступленням проти нього і вкусив Ревізака в палець правої руки.

Обвинувачений боронився, що пост. Ревізак бив його й інших приявних у хаті батька Миколи Форостини в часі урядування Ревізака, що побив його матір Фесю Форостина так, що вона аж зомліла, та що не може бути мови про якийсь опір в урядуванню.

Свого часу Феся Форостина внесла була проти Ревізака донесення про проступок з § 411 к. з. і ця справа була застановлена.

Отже на розправі дня 22. І. вийшли подробиці, які виказали не тільки повну правдивість оборони Михайла Форостини, але теж повну правдивість обвинувачень Ревізака в биттю Михайла і Фесі Форостинів та інших людей. Свідки зізнали, що Ревізак не наслідком опору Михайла Форостини, але без причини, щоби вимусити признання до крадіжи дров, бив Форостину і його матір Фесю так, що аж сусідки закликані переляканим Ревізаком мусіли її відтирати. Крім того розюшений Ревізак бив ще й тих сусідів, що прийшли до Форостини з ділом.

Розуміється, що Форостину увільнено від усіх закинених йому вчинків, а зізнання свідків викликали прикре враження на судді з прокураторі та відповідну оцінку вчинку постерунковго. „Укушення" в палець правої руки це була рана, яку Ревізак сам собі завдав, бючи Форостину.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 13 IV 1932 за масло експортове та десерове пріма 3·20 зол., за літру молока 21—25 сот. [illegible] 1·40 зол. копу яєць 3·40—1·50

Ширіть наш часопис!

СПОРТ.

Біг навпростець за мистецтво Львова.

Український Спортовий Союз уладжує 24. квітня ц. р. 5 км. біг навпростець мущин за мистецтво Львова. До цього часу всі львівські клюби уладять у себе внутрішньо-клюбові змагання. Ближчі дані будуть подані пізнїше.

Біг навпростець за мистецтво українського студента відбудеться 29. ц. м. за мандрівну нагороду „Ватри", кооп. українських студентів мед. ветер. Зголошення 27. і 28. в год. 19.30 в домівці У. С. С. К-у в Акад. Домі. До бігу можуть голоситися лише українські студенти високих шкіл, що належать до одного з українських студ. товариств.

Краєвий біг навпростець.

У. С. С. організує 8. травня у Львові краєвий біг навпростець для мущин і жінок.

Копаний мяч в зах. і середущій Европі. (10. IV. 1932).

Австрія. На першому місці в І. Лізі находиться хвилево Адміра завдяки перемозі над Рапідом (2:1) і програній Вієнни з БАЦ-ом (1:2). 2) Вієнна, яка все таки має найменше страчених пунктів. 3) Рапід, 4) Австрія, 5) В. А. Ц., 6) Вакер, 7) БАЦ, 8) Ніхольсон, 9) ФАЦ, 10) Спорт-клюб, 11) Слован, 12) Гакоаг.

Англія. Традиційні змагання Англії зі Шкоцією виграли англійці у відношенні 3:0. На ці змагання приїхало до Льондону 30.000 шкотів. Усіх видців 90.000.

Бельгія. Мистецтво І. ліги добув Л. Ф. К. (Лієж), який виграв у неділю останні змагання з дружиною С. Ц. Гавт (5:0). Друге місце заняв минулорічний мистець Бельгії Ф. Ц. А. (Антверпія).

Італія. Перша репрезентація Італії виграла в Парижі з Францією 2:1, а другий склад переміг без більшого труду репрезентацію Люксембурґу аж 12:0.

Мадярщина. Мистецькі змагання першої ліги зближаються до кінця. Незвичайною сензацією є непобідима дружина Ф. Т. Ц. (Ференцварош), яка безапеляційно ступає на першому місці і не стратила досі на 17 розіграних змагань ані одного пункту, що є дійсно незвичайним рекордом. Має вона 34 пункти і в. в. 85:24. Дальші місця займають: Уйпешті (27 п.) і Гунгарія (24 п.), які поправали змагання з Ф. Т. Ц. 5:0 і 5:1.

Польща. По двох неділях розгривок перше місце в лізі заняла варшавська Леґія (4 п.). Дальші місця заняли: Л. К. С., Гарбарня, Польонія, Рух, Варта і Краковія (всі по 2 п.). Обі львівські дружини (Погонь і Чорні) замикають покищо кінець табелі без одного пункту.

Д.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Театр.

Четвер, 14. IV. год. 8. веч. „Гугеноти" опера.

Пятниця, 15. IV. год. 5. попол. „Дзяди".

Субота 16. IV. год. 3. попол. „Дзяди".

Субота 16. IV. год. 7.30 веч. „Люди в готелі".

Неділя 17. IV. год. 3. попол. „Дзяди".

Неділя, 17. IV. год. 8. веч. „Фавст" оп.

Театр Ріжнородностей.

Четвер 14. IV. год. 7.30 веч „День його повороту".

Пятниця 15. IV. год. 7.30 веч „День його повороту".

Субота 16. IV. год. 7.30 веч. „День його повороту".

Неділя, 17. IV. год. 3.30 попол. „Мезальянс".

Неділя 17. IV. год. 7.30 веч. „День його повороту".

Кіна.

АПОЛЬО: „Карамазов" (Фріц Кортнер), на основі Достоєвського.

КАСІНО: „Вільні душі".

КОПЕРНИК: „Маленька Джанета" (Дж. Гейнор).

ЛЕВ: „Король Швейків" (чеська звукова комедія з Гуг. Гасом).

МАРУСЕНЬКА: „Маленька Джанета" (Дж. Гейнор).

МІРАЖ: „Дитина гріху".

ОАЗА: „Співачка зі завулка".

ПАН: „Дівча з Пратеру". „Циганський хор".

ПАЛЯС: „Князь Бубуль" (Дж. Мільтон).

ПАСАЖ: вечинний.

ПРОМІНЬ: „Опир в опері".

СОНЦЕ: „Останній роман" (Ів. Петрович).

СТИЛЕВЕ: „Севілля місто кохання" і комедія „Лаврі й Гарді".

УТІХА: „Пат і Патахон як королі мод". „Летун" (Дж. Гольт).

ХИМЕРА: „Баль в опері" (Ів.Петрович).

——o——

Програма радіо.

Пятниця, 15. квітня 1932.

Кенігсберг (217,1) 19.35 „Вільг. Буш" відч., 20.50 Симф. концерт. **Гільверзум** (296,2) 16.40 „Еспанія" форт. сюїта. **Міляно** (331,4) 11.15, 13.10, 16.45, 19.10 Легка музика. **Штрасбург** (345,2) 21.30 „Кармен" оп. Бізета. **Штутгарт** (360,6) 22.45 Концерт солістів. **Гельсінгфорс** (368,1) 18.15 Ган. Кетунен, спів. **Берлін** (419) 21.00 „Вільг. Буш", 21.45 Мик. Орлов форт. концерт. **Стокгольм** (435,4) 17.20 Ґотляндські танці, 22.00 „Валькірія" оп. Вагнера. **Рим** (441,2) 17.30 Арії, Орнеля Панелли (сопр.), 20.45 „Ль Аманте нуова" оп. Осталія. **Лянгенберг** (472,4) 20.00 „Що говорять в Америці" (трансм. з Нюйорку). **Прага** (488,6) 19.00 Опера. **Брюселя** (509,3) 21.00, 22.00 Концерт. **Відень** (517,2) 20.45 Російська музика. **Люблина** (574,7) 20.30 Тр. концерту з Білгороду. **Ленінград** (1000) 14.00 Пісні для дітей, 15.00 Концерт. 18.30 Тр. з фільм. **Ocльo** (1083) 18.30 Норвеські пісні, Ейнар Ельген (барітон). **Калюндборг** (1153,8) 22.25 Данська музика. **Москва** (1481) 12.00 Літер. трансм., 14.30, 17.30, 18.30 Концерт, 17.00 Опера. **Париж** (1724,1) 21.00, 22.00, 22.30 Концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 15. квітня 1932.

11.45 Перегляд преси. 12.10, 15.00, 16.10, 19.35 Грамофон. 13.10 Метеор. комунікат, 15.05 Госп. комунікат, біржа. 15.15 Вадачки для хорих. 15.25 Відчит для матуристів (історія), 15.50 (література). 16.10 Листи та програми. 16.40 Грамофон і „Сільва рерум". 16.55 Англ. лекція. 17.10 „Опинії в історії", відч. 17.30 Концерт. 18.50 Всячина. 19.15 Рецітаьл поезій Обертинської. 19.30 Спорт. 19.45 Прес. рад. денник. 20.00 Муз. балачка. 20.15 Симф. концерт. 22.50 Радіокабарет.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Заходом „Товариства Катехитів" у Львові відбудуться реколекції для панів в днях від 18.—24. квітня в Семинарицькій церкві у Львові, вул. Коперника 36. Перша наука в понеділок 18. квітня в год. 6.30 веч. Св. Сповідь в суботу в год. 6. веч., Св. Причастя в неділю в год. 7.30 рано.

Звичайні Загальні Збори „Союзу Діячів Укр. Театр. Мистецтва відбудуться дня 29. квітня ц. р. (Велика Пятниця) в салі: Кооператива „Укр. Театр" у Львові, вул. Шашкевича ч. 5 (Муз. Інст. М. Лисенка). Початок Зборів в год. 3-ій попол. У випадку неприсутности вимаганої статутом скількости членів відбудуться Збори того самого дня в год. 4. попол. без огляду на скількість членів. Право голосування і вибору управи будуть мати лише ті члени, які невинні за членські вкладки до місяця квітня включно. — Львів, дня 13. IV. 1932 р. — За Управу Союзу Д. У. Т. М.: **А. Шеремета,** голова, **П. Гладкий,** секретар.

Позір Підгаєччина! В днях 18 до 23. квітня ц. р. відбудеться у всіх громадах підгаєцького повіту збірка на голодуючу Гуцульщину. Український Повітовий Комітет допомоги безробітним і вбогим в Підгайцях, звертається оцим до всього підгаєцького громадянства, яке вже нераз дало доказ співчуття для потребуючих і голодних, щоби і під цю, хоч і важку пору своїми щедрими жертвами не позволило своїм братам-гуцулам передчасно загинути голодовою смертю та всіми силами причинилося до успішного висліду зарядженої збірки. — Український Повітовий Комітет допомоги безробітним і вбогим в Підгайцях: **о. Княгиницький,** секретар. **Д-р Ловицький,** голова.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

НЕЗВИЧАЙНО дешево — одинока найбільша робітня кап, фіранок — ручної роботи — Накидки, брокати, портієри — лише **Фрайліх,** Львів, Сикстуська 21. Централя Відень. 1600 6—?

БІЖУТЕРІЮ — продає найдешевше — Домбровський-Розваржевський — Академічна 2. 1646 2-8

ФІРАНКИ, капи — ручної роботи найкорисніше — Робітня **Ванк,** площа Марійська 5, І. поверх. 1538 8—14

ОКАЗІЯ! Продам добре розвинений ресторан, склеп, трафіка враз з новим будинком на літниску, повна обстанова, вільне мешкання. Готівкою 2.000 долярів. Листи до Адміністрації „Діла" під „Лише для українця". 1602 9—10

КОНЦИПІЄНТ з 3-літ. практикою шукає місця в адвоката за скромною винагородою. Зголошення до Адмін. „Діла" „Для концимієнта". 1673 3—4

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Перша механічна
ШЛІФЕРНЯ СКЛА й ФАБРИКА ЗЕРКАЛ
Ігнацій Остерман
Львів, Ягайлонська 11а. Тел. 17-57.
ДОСТАРЧАЄ БЕЛЬГІЙСЬКІ ЗЕРКАЛА з 20% ЗНИЖКОЮ.
:: Гуртівня віконного скла. ::
1669 2—4

ВИКАЗ ЖЕРТВ

зложених в зол. на „Фонд Ветеранів" у І-му чвертьрічю 1932.

К. Багницький, Городенка 6, учит. А. Баландюк, Чижев 9, ем. лік. вет. А. Бачинський, Калуш 6, О. Бачинський, Стрий 3, І. Білобрам, Бурштин 8, Д-р Д. Блавацький, Бібрка 10, С. Бріль, Тудорів 3, проф. І. Брикович, Тернопіль 4, о. І. Брикович, Кривеньке 12, о. В. Венгринович Ваньовичі 12, Г. і О. Вовки, Шешори 16, В. Вороновський, Буськ 3, о. І. Гаврилишин, Лучинці 4, С. Гандзюк, Лубна 7.50, Д-р Т. Гвоздецький, Липиця Д. 15, В. Глібовицький, Шешори 8, П. Глібчук, Тчев 8, Т. Гоза, Перемишль 9, учит. О. Горбатий, Олькуш 3, учит. М. Гординська, Ваньовичі 12, Д-р В. Гуркевич, Самбір 3 і зб. від: радн. Козбур, ем. радн. Бережанський, проф. Лихіцький, проф. Шумний, радн. Курчак, апт. Кульчицький Ручка, О. Ляшецька, проф. С. Винницький, радн. І. Туркевич, о. Ф. Рабій, радн. адв. І. Білинський, Д-р І. Рогуцький, Д-р Л. Гординський, дир. суд. Івашків, о. Л. Вань, проф. Д-р Княжинський, проф. Г. Мартинець по 3, радн. М. Івасюк 9, радн. Василик, о. Юзьвяк, дир. проф. Біленький, Д-р М. Галущинський по 2.50, Степан ....., Д-р В. Кіцула, О. Бережницький, О. Григорович, проф. Филипчак по 2, Е. Кульчицький 1.50, інж. Ніжанковський, Мосора, канд. адв. І. Кук по 1, Баранецька, Т. Турчан по 0.50, разом зол. 89.50, Т. Гогоц, Борислав 6, В. Дяків нот. Немирів 6, Д. Жук, Майдан Сін. 3, Д-р А. Жуковський, Підволочиська 6, о. П. Задворняк, Деревляни 10, проф. І. Голембйовський, Станиславів 4, інж. Д. Гевський, Мисловиці 15, І. Вербяний, Рогатин 1, о. Л. Залужний, Заланів 12, проф. І. Заяць, Перемишль 6, Д-р П. Зволинський, Болехів 6, М. Зубрей, Перемишль 4, О. Качанюк, Любомирка 3, інж. К. Кізюк, Кор. Гута 5, С. Комар, Воля Ран. 12, о. О. Кормош, Перемишль 15, учит. П. Костюк, Руда Пяб. 6, К. Котис, Перемишль 7.50, суд. В. Курилович, Добромиль 15, Д-р С. Кушнір, Яворів 3, ем. упр. шк. С. Ласовський, Фільварки 3, Д-р І. Левицький, Стрий 30, Ю. Левицький, Осмолода 13, канд. нот. Я. Левицький, Винники 10, Д-р М. Лепкалюк, Галич 2, о. С. Мазяр, Новосілки 3, А. Майка 10, нот. Д-р В. Маковський, Ліско 15, О. Максимюк, Катовиці 30, суд. Я. Марків, Бучач 4, Марківський 2, М. Марко, Перемишль 6, Т. Мартинець, Станиславів 16, М. Михайлів, Рибник 5, Д-р Р. Могильницький, Познань 6. В. Моравський лік. вет. 7.50, О. Моровик, Красноїла 15, Д-р С. Навроцький, Перемишль 9, Л. Налуковий, Копичинці 9, П. Особа, Людвиківка 2, Г. Панас, Броди 10, о. В. Пилипець, Трійця 5, о. В. Подоляничук, Чернилів 2.50, О. Притика, Коржунікі 20, Д-р М. Пушкар, Ланьцут 6, Д-р І. Рижій, Миколаїв н. Дн. 4, Д-р М. Рожанківський, Калуш 20, Д-р М. Сірко, Броди 15, інж. І. Скоропада, Тернопіль 9, П. Скочиліс, Сікож 6, Службовики П. С. К., Стрий 58, П. Смаль, Борщів 15, Д-р І. Станько, Любачів 5, І. Строцький, Отиня 15, Укр. Каса, Заліщики 50, Д-р О. Утриско, Комарно 6, Філія УКТОДІ, Калуш 46.05, О. Хмара, Коломия 4, о. В. Чопей, Галич 3, о. Янович, Борщів 3.

Зі Львова: Д-р В. Бабій 3, проф. М. Баллюк 10.50, П. Бакович 9, о. В. Белей 18, М. Біганський 4.50, Т. Білостоцький 3, Д-р Р. Білас 11, інж. М. Боднар 6, ред. О. Болдарович 6, М. Бойковський 4, Д-р Д. Бречка 3, М. Брилинський 3, Д-р Т. Бурачинський 12, В. Варивода 1.50, І. Василик 6, В. Васильків 3, Д-р І. Вегера 2.50, Д-р І. Витанович 1, Д-р Войтович 4.50, Д-р М. Волошин 60, С. Волошиновський 9, А. Гаврилко 6, проф. С. Гайдучок 4.50, Ю. Галяревич 6, Д-р С. Ганицький 3, В. Гафткович 3, Г. Гладкий 6, В. Головка 6, І. Грабар 6, І. Грещак 3, І. Громницький 2, Я. Гузар 1.50, М. Гебус 1.50, Д-р І. Гижа 3, К. Ґуран 3, Д-р О. Степанів-Дашкевичева 3, Г. Дмитрів 3, В. Дуткевич 3, інж. Г. Еліяшевський 2, інж. М. Капуста 12, О. Карпінський 6, Д. Квасниця 6, В. Кипріян 3, М. Кисілевський 6, М. Климкевич 4, В. Кміцикевич 6, інж. В. Коваль 6, І. Коваль 1.50, М. Козланюк 1, Г. Ковч 6, Д-р М. Коновалець 6, Д-р Ю. Кордюк 6, Я. Косоноцький 6, О. Костик 6, інж. П. Коцюба 3, В. Коцюмбас 2, Д-р П. Кривуцький 7.50, В. Кубийович 6, В. Кудрик 6, М. Кузик 3, Л. Кульчицький 3, Д. Кульчицький 3, Р. Купчинський 1, О. Кутний 1, о. Д-р В. Лаба 15, Д-р О. Лаврівський 6, В. Левицький 3, Д-р Д. Левицький 20, О. Леміщка 3, Л. Лепкий 6, Д-р М. Лепкалюк 2, Д-р В. Лициняк 4, Д-р Лужницький 4, Т. Логаз 1.50, Д-р інж. В. Лукашевський 4, пос. О. Луцький 30, С. Магаляс 9, Д-р Б. Макрушка 3, Д-р Л. Макарушка 7.50, Д-р Л. Максимонько 7.50, о. О. Малиновський 7.50, Я. Маренін 3, дир. І. Мартюк 5, Д-р М. Матюшенко 3.60, інж. А. Мельник 4.50, М. Мельничук 6, П. Мечник 6, О. Микитович 4.50, Т. Миссак 3, радн. В. Мриглоцький 2, ред. В. Мудрий 3, інж. Ю. і М. Мудрак 15, дир. А. Мудрик 9, Д-р М. Музика 7.50, Е. Мурин 3, О. Навроцький 6, дент. Я. Насс 6, Д-р І. Німчук 6, Л. Огоновський 4, Д-р Я. Олексишин 5, інж. І. Ольховий 6, В. Ольховий 4.50, І. Па 2, дир. В. Паліїв 8, ред. Д. Паліїв 6, інж. А. Палій 9, Д-р П. Палійчук 6, В. Панькo 7.50, Д-р К. Паньківський 6, інж. С. Пастернак 1.50, Д-р Я. Пастернак 6, П. Пасіка 6, інж. Д. Пеленський 1, Д-р З. Петрів 3, П. Петрик 1, К. Плетінка 2.50, проф. Ю. Полянський 4.50, П. Постолюк 2.50, Т. Пявка 6, інж. Р. Раковський 6, М. Рачинський 1, інж. В. Рижевський 21, радн. Рожанківський 7.50, інж. З. Рудик 9, Д-р І. Рудницький 3, М. Рудницький 3, інж. Л. Савойка 2, С. Свирида 3, І. Семянів 7.50, інж. А. Сербин 4, В. Сивенький 1, Я. Скопляк 12, І. Стернюк 6, О. Стецура 1, О. Тарнавський 4.50, інж. М. Творидло 9, Д-р М. Терлецький 3, апт. М. Терлецький 20, ред. І. Тиктор 6, С. Триш 3, С. Трусевич 3, проф. Л. Турчин 6, С. Український 6, В. Фарміга 3, І. Федак 3, Б. Фостяк 1, М. Хархаліс 2, Д. Хомяк 3, дир. Е. Храплива 6, о. Я. Чемеринський 10, Е. Чеснік 2, А. Чір 3, Д-р М. Чубатий 9, ред. Л. Чубатий 3, дир. Ю. Шепарович 15, інж. Л. Шепарович 10, Ю. Шкрумеляк 2, Д-р В. Юзвак 1.50, З. Юзичинський 6, Д-р Е. Янкевич 5, І. Яремкевич 3, Л. Ясінчук 5.

На руки Д-ра В. Гуркевича у Самборі зложили у 1931 р.: радн. М. Івасюк 33, по 11: Д-р В. Гуркевич, радн. Курчак, Е. Кульчицька, радн. Козбур, проф. К. Шумний, радн. Туркевич, дир. суд. Івашків, О. Ляшецька, проф. дир. Т. Біленький, професор Мартинець, апт. Кульчицький-Ручка, ем. радн. адв. Білинський, проф. С. Винницький, Д-р І. Рогуцький, Д-р М. Галущинський, по 10: Д-р Л. Гординський, канд. адв. І. Кук, по 9: проф. Лехіцький, о. Ф. Рабій, ем. радн. О. Бережанський, Д-р А. Княжинський 5.50, о. Юзьвяк 7.50, Д-р В. Кіцула 7, по 6: Ю. Кобилецький, радн. Василик, радн. В. Бережанський 6, О. Григорович, проф. Д-р М. Скорик 5.50, по 5: проф. Филипчак, о. Білинський, О. Бережницький, О. Григорович 4, по 3.50: Ліськевич, Горбацьо, о. Л. І. Федевич 3, по 2.50: проф. Зінюк, о. Л. Вань, по 2: Фединшин, Д-р Ю. Рабій і інж. Н. Стефанович, по 1: М. Кобилецький, Н., інж. Ю. Ніжанковський, інж. П. Лапка, Турчан, проф. Марвняк, по 0.50: Барапецька, Ю. Крільова.

АЛЬФОНС ДОДЕ
МАЦІЦЬКИЙ
Переклад із французьк. мови М. Рудницького. — Ціна 3·— зол., з почт. пересилкою 4·— зол.

МИХАЙЛО ВОЗНЯК
ІВ. БЕЛЕЙ і ОЛ. КОНИСЬКИЙ
До звязків Галичини з Наддніпрянщиною. — Ціна 50 сот., з почт. пересилкою 70 сот.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.